

TERRA INCOGNITA

Ralph Fonte

Alhambra

Nang igapos ako ng mga sinulid
ng takot at isinumpa
sa paanan ng Alhambra,
pumapanaog siya: matandang babae
na uugod-ugod, kulay-batis na naglumot
ang mga mata at bungsi-bungsi kahoy
ang mga ngipin. Naglaho ang mga tao
pangiti niya. Lumagitik ang hangin.

Iniabot niya sa akin ang isang pilas
ng sanga ng pino, mga karayom
na tumutusok sa daliri ang mga dahon.
Sinapo niya ang kamay ko, at binagtas
ng hintuturo ang mga uka ng kapalaran.
Marahang-marahan niyang iniusal ang hula —
Eres afortunado. Tu madre, contenta.
Tu corazón, muy fuerte. Y tendrás dos hijos
algún día.

Sa wikang katutubo ng mga bato
ng Alhambra, humabi siya ng lambat
ng hikmat. Kay papayak ng salita
ngunit nagpipintig ang bawat pantig
ng kapangyarihan: mga hibla ng hiwaga
na nagbigkis sa aking mga kamay,
bumusal sa bibig, at gumapos sa buong katawan.
Tumitig siya sa mata ko — *por la quiromancia,*
por favor — at nagsahod ng palad, habang lumalalim
ang batis niyang mga matang kinakawkaw ng anino
ng uwak. At biglang tila bumubulong ang lawiswis
ng mga dahong hindi humahapay, *no lo sabes,*
que la salamanca siempre tiene un costo? — hindi mo ba alam
na laging may kapalit ang hiwaga?

Noon ko nabatid sa itim na ibong nakadapo
sa kaniyang balintataw na namamaos ang tinig
ng dalangin kapag itinitik sa malayong lupain.
Wala akong maiimik sa harap ng kaniyang salamangka
sumpa man o dasal, ni gayuma, ni barang.
Hinablot niya ang aking bisig, at mga kuko
ng ibong mandaragit ang bumaon sa balat.
At natagpuan kong humahapay ako sa himig
ng kaniyang kulam, dumudulog sa ipinag-utos,
nag-aabot ng salapi
mulit muli
hanggang marinig ang pagaspas ng pakpak
at huning pagak ng kanyang paglisan.

Nang bitiwang niya ako, bumalik
ang tunog ng daigdig – aliw-iw ng paagusang
dumadaloy pababa ng burol, ugong ng usapan,
ang pagtatama ng lupa at talampakan.

Naglaho na ang bruja.

Pinagmamasdan ko ang mga leong nagluluwa
ng tubig nang matalos na wala siyang kapangyarihan.
Maaari bang mamutawi ang kasinungalingan
sa mga labing mahimala? Nakaukit daw sa palad
na matatag itong puso. Umaagos ang tubig pababa
ng matandang moog, itim na pakpak ang anino
sa paa, at tumatakbo ako paakyat ng Alhambra
nang di hinahabol ang naglaho kong pera
nang di man lamang nag-uusal
ng sariling kulam o sumpa o ni isang malutong
na putanginamoka.

Maynila

Ibig kita

na ihanap ng nilad. Malamang, wala akong mahahanap sa pampang ng patay ng ilog. Hindi ko na kailangang tingnan ang itim nitong rabaw o langhapin ang sangsang ng tubig upang mabatid na binabakbak dito ang kasaysayan.

Masdan: mga bahay na binulag ang durungawan,

mga lansangang may nagnakaw ng pangalan, mga nilumpong rebulto sa tabindagat.

Tuwing mag-isa akong naglalakad sa lungsod,

napapansin kong natutuklap ang kulay ng paligid,

kumukupas ang grafiti sa mga pader,

nangalalagas ang mga dahon ng mga puno.

O marahil, lalong naaagnas itong lungsod dahil ika'y malayo?

Gusaling salamin ang mga mukha sa tren

pag-ingit ng preno. Biglang uulan

habang naglalakad sa kalawanging daangbakal.

Wala akong payong.

Ganitong saklap na lamang ang namumulaklak na nilad sa Maynila.

Ibig kitang sundan sa lupalop sa Timog –

ikaw kaya ang kayamanang hahantungan

ng mga santelmo sa buntot ng mga sasakyan?

Gaya mo, hindi ko ikalulungkot iwanan

ang mga pusaling nagsasanaw sa bangketa ng Taft,

o ang pagtigil ng panahon sa EDSA at Skyway,

o ang malumbay ritong lambong ng usok at pangungulila.

Ngunit may umuugit na kulirong kirot sa puso
tuwing maririnig ang babala
na ang Maynila ay lulunurin ng dagat at lalamunin ng lupa.
Sa walang-ilaw na riles, matatalisod ako sa iyong alaala:
hindi ba dito kita unang nakilala?
May umagang kinaon kita sa opisina,
dapithapong sinamahan kang magpatingin ng ngipin,
gabing nahumaling sa timyas ng iyong tinig.
Magapok man ang lahat ng gunita nitong kalunsuran,
mananatili ang mga bakas ng ating kasaysayan:
ang pitlag ng dagitab sa dulo ng nagdikit nating mga daliri,
ang alingawngaw ng harana sa Cubao,
ang pagdarampi ng ating mga labi sa Alabang.
H'wag mong ipagtaka ang kakatwa kong pagpapahalaga
sa bayang itong walang alaala –
may matitibay ritong tahanan,
mga lansangang hindi nakaukit sa gunita
ang pangalan, mga bantayog
sa dalisay na pagsisintahan.

Mahal,
dito kita inibig noong una pa man.

Terra Incognita

Ibinubulong mo sa akin ang iyong pagnanasa,
nanghihinayang — alam ko bang wala nang
Terra Incognita?
Gumagaralgal ang mga sasakyang iminamapa
ang mga lansangan ng inip at init ng ulo.
Kakaltak ka, maaalaala
ang sikip na sumasakop sa mga taluktok ng Machu Picchu,
ang mga turistang dinadasalan sa Angkor,
ang pila sa harap ng Louvre na mahaba pa,
animo, sa tayog ng mga Pirámide ng Giza.
Naghahanap ka ng sapalarang wagas
bagkus wala nang kailang lunan.
Masusundan ng daliring lagalag ang bawat kulubot
ng mundo. Sa sipat ng satélite,
kasintiyak ang latag ng daigdig
ng impuntong paglisa't pagdating ng Shinkansen.

Inaakay mo ako tungo sa mga lunang lumuluma
sa mga mapa —
sa nangaglalakbay na buhangin ng Sahara,
sa nangalulubog na pulo ng Oceania,
sa nangalulusaw na glasyar ng Antartika.
Sa walang-galawang ngayon, ibig kong
hawakan ang malalambot mong kamay
na nakahaplos na sa gaspang ng Stone Henge
at ng Uluru upang magtanong — paano
ang sumasambulat na sarikulay sa gasang ng Tubbataha,
ang mga pilapil na iniukit sa pisngi ng Ifugaw,
ang nangakausling butong itim ng daigdig sa Batanes?

Nagsabantayog na ang mga sasakyan.
Kaya iwan natin itong mundong himpil sa pagmamadali,
hayaang dalhin kita sa lupaing ni hindi mo pinangarap,
akayin ka, paglakarin ang mga paang bumagtas na sa Camino de Santiago
patungo sa masukal na pusod ng lungsod,
lampas sa masisikip na paraan, malalamlam na pailaw,
tambak ng basura, at latak ng araw
hanggang marating natin ang mundo sa likod ng lagim —
ito ang Terra Incognita:
ang mga kulubot ng matandang lupain,
dalampasigang asó at abó ang buhangin,
gubat na hinahaplos ng hamog at ulap,
nilalatagang parang ng pagmulat ng andap.
Dito, sa malayong Silangan, hayaang magtatambol
ang puso sa kumpas ng bagong tinutuklas:
aliw-iw ng sapa, lawiswis ng kawayan,
lagunos ng lagaslasan, hilik ng himbing na bulkan.
Makinig ka sa kakaibang tinig ng lupa,
umaawit sa alikabok sa iyong talampakan:
mapagkandili, kahit kakatwa,
mapagkalinga kahit ikaw rito'y kasimbanyaga
ng tiririt ng maya sa kabilang pisngi ng buwan.